

OPGANG

Tevens verschenen bij *CeTeS.nl*:

Coen Theelen, *Onze Frits is een teckel* (2008)

Coen Theelen, *Broor – Romoires omtrent een nondescript* (2017)

Coen Theelen

Opgang

Een kleine vertelling

2017

Beek, Limburg

Copyright © 2017 Coen Theelen
www.cetes.nl
Eerste druk: oktober 2017
Druk: Schrijen-Lippertz Media Nova BV
Opmaak: Schmeits Multi Media
Redactie Duits: Marcel Kocken
ISBN 9789079608027
NUR 301

Het boek Opgang is gecategoriseerd onder NUR-code 301. Dat wil zeggen, literaire roman/novelle. Mede derhalve berust elke overeenkomst tussen personages en werkelijke personen op louter toeval.

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de schrijver.

If but some vengeful god would call to me
From up the sky, and laugh: 'Thou suffering thing,
Know that thy sorrow is my ecstasy,
That thy love's loss is my hate's profiting!'

Then I would bear it (...).

(Uit: Thomas Hardy, *Hap*, 1898)

Al was 't maar zo'n wraakgodin die riep van ver en hoog:
'Hee, miezerig schepsel, creatuur!
Weet, dat jouw pijn is waar 'k op boog,
Bij jouw verlies van lief vat mijn haat vuur!'

Dan zou ik het dragen (...).

(Naar: Thomas Hardy, *Hap*, 1898)

If no love is, O God, what fele I so?
And if love is, what thing and whiche is he?
If love be good, from whenes comth my wo?

(Geoffrey Chaucer, *Troilus and Criseyde*, Book I 400, 1387)

Inhoud

Darnoc Breed en Lotti Kleiner	9
En zo voort / Und so weiter	79
Opgang	177

Frits Schulte, Fransje Drogenen †

Darnoc Breed en Lotti Kleiner

Hij had deze hoogtegang al zo vaak gedaan, de wat zonderlinge Darnoc Breed, met de wat zonderlinge naam. Normaal gesproken begon hij helemaal benedenaan net buiten het dorp, bond er de snowshoes onder en overbrugde de eerste zeven-, achthonderd hoogtemeters via zijn inmiddels eigen paadjes, gangetjes en wit beklede passages. Zijn opgang was net aan de andere kant van de gondellift gelegen. Eenmaal boven, een halve kilometer voorbij het eindstation van de kabelbaan, liep hij meestal eerst bij Lotti binnen, de eigenaresse van Weitmanns Blick, de voorlopig laatste Almhütte. Maar die straffe voetgang was vrijwel altijd overdag. Deze keer nam hij de gondel. Het was vlak voor sluiting en de stille duisternis sloop al op uit het dal.

‘Griass di, Darn. Schon wieder bei uns?’ groette Herbert vanachter het ticketraampje.

‘Grüss dich, Herbert. Der Ruf der Berge, den ganzen Weg bis nach Holland gegangen. Schade dass du das nie hörst.’

‘Du hast dich aber spät rufen lassen. Schon fahren die letzten Kabinen hinauf. Bist du dir sicher?’

‘Ja,’ antwoordde Darnoc kort. ‘Nur die Lotti grüssen.’

‘Also du kommst später selbst herunter. Wunderbares Mondlicht jedenfalls heute abend.’

‘Ich bleibe oben heute nacht, schätze ich,’ zei Darnoc.

Herbert wierp hem een snelle grijns toe. ‘Da wird das Fräulein sich freuen.’

‘Keine Ahnung, Herbert. Ich bleibe trotzdem oben.’ Ze lachten.

Darnoc bleef de laatste paar jaren, als hij hier was, wel vaker over bij Lotti, maar dat wist Herbert niet direct want hij ging dan niet met de gondel naar boven. Hij was hier van jongs af met vader, moeder en zus en broer gekomen, gedurende een vijftal, zestal vakantie-zomers. Het bijzondere was dat hij zowel een Herbert als Lotti nog als kind kende; en nog wel wat mensen meer. Lotti was destijds de dochter van de pensionhouders, de Kleiners. Herbert was gewoon een jongen uit het dorp, die 's avonds af en toe mee kwam voetballen op het veldje achter de kerk en de school. Ze waren dus van ongeveer dezelfde leeftijd, bijna halverwege de zestig. Niettemin had hij hen na die vroege jeugd vele jaren niet gezien. Na de Oostenrijk-jaren gingen de Breedjes eenzelfde aantal zomers naar Engeland; Kent, Dorset, het Lake District, het eiland Wight. Daarna brak de tijd aan dat Darnoc op zoek ging naar zijn eigen vakantie-territoria. Behalve Friese zeilvakanties met schoolvrienden in gehuurde BM'ers werden dat allenige rugzaktreks door Engeland, waar zoveel 'shires' als die ene Shire uit *The Lord of the Rings* te vinden, te doorkruisen en te beleven waren.

Later, als gevorderde twintiger, toen hij al met Elize samenwoonde, had Darnoc de lokroep van de bergen nog een keer gehoor kunnen geven. Hij had Elize het vooruitzicht van een prachtige wandelvakantie voorgehouden vanuit het dorp van vroeger. Het was niet makkelijk geweest haar over te halen want ofschoon de bergen haar relatief nieuw waren en wel trokken, had Darnoc haar inmiddels al eens met de rugzak meegesleept naar Engeland. Dat was haar begrijpelijkerwijs zwaar gevallen en zij zwoer in ieder geval nooit meer in een tentje te kruipen. Ook wilde zij niet dat

Darnoc een soort reünie van de vakantie zou maken. Dus werd het keurig een anoniem pension, Haus Unterdorfer. Frau Unterdorfer was een nondescripte vrouw van halverwege de dertig en de heer Unterdorfer bleef meestal uit beeld maar was minstens tien jaar ouder dan zijn vrouw. Vanuit Haus Unterdorfer bestreken Darnoc en Elize binnen drie weken alle zijdalen in het gebied, opgedroogde voormalige gletsjerdalen, en ze beliepen vanuit het dorp elke mogelijke opgang naar de bulten en toppen van 2200 tot 2800 meter aan weerszijden van het doorgaande hoogtedal. Na een paar gewenningsdagen doorstond Elize de 'expedities' soepel en met overgave. Zij bespraken samen vooraf hun routes en bestudeerden de kaart. Elize was een jonge, elegante maar sterke vrouw.

Overdag waren Elize en Darnoc dus op weg. Maar Darnoc was hier nu als volwassen jongeman toch enkele dorpsvriendjes uit zijn jeugd weer tegengekomen, en met name Lotti, al ontmoetten zij haar pas aan het begin van de derde en laatste week. Darnoc had zich in stilte al afgevraagd of hij haar ondertussen niet actief moest gaan zoeken en benaderen. Het was voor beiden, Lotti en Darnoc, een schok geweest, de ontmoeting; voor Lotti een totaal onverwachte, voor Darnoc een overrompelende. Darnoc had die ochtend voor de toonbank van de Bäckerei gestaan om broodjes voor onderweg te kopen. Er waren toen nog nauwelijks horeca-almhutten in de bergen. Zodoende, en vanwege het budget, namen zij zelf proviant mee. Elize was buiten blijven wachten. Lotti was langs haar gelopen, had even opzij gekeken. Holländerin, dacht ze. Ze liep de open deur van de bakkerswinkel door en zag ogenblikkelijk Darnoc, van achteren. 'Darn?' vroeg ze hoogst ver-

baasd. Ze voelde een schok in haar borst, een draaiing in de maag, een wee in haar onderbuik. 'Bist du es?'

Darnoc hoorde haar stem en wist het meteen. Hij draaide zich om.

'Lotti.'

'Darn,' zei ze weer. Ze bekeek hem van zijn sportschoenen (Darnoc droeg geen wandelschoenen) tot zijn donkere golvende haren, lachte hem vol aan. Hij deed hetzelfde: haar bloempjesjurk, haar figuur dat daarin onverbloemd tot uitdrukking kwam, haar lange nek, prachtig ovaal gesneden gezicht, de jukbeenderen, de net-goed-lippen en mond, donkere ogen, blonde lange opgestoken haren. Geen Dirndl, geen Oostenrijks opgevluchten haardia-deem. Heel even viel alles om hen heen weg. Heel even ook voelden ze beiden hun zicht waterig worden.

'Du bist ein Mann geworden,' zei ze. 'Mit Brille,' voegde ze met een goedkeurend lachje toe.

'Und du eine Frau.'

Ze grinnikten. De bakkerin stond stilletjes ietwat teruggetrokken achter de toonbank te glimlachen. Elize keek vanuit een hoek naar binnen, begon iets gewaar te worden. Lotti en Darnoc merkten hiervan niets. De nabije buitenwereld mocht om het moment heen draaien, stilstaan, langs razen of wegzakken, het deed er niet toe. Het waren slechts enkele seconden, misschien was het een halve minuut, dat zij volkomen vrij waren in de onbelemmerde aandacht voor elkaar.

'Aber du hast dich gar nicht geändert,' zei Lotti.

'Du auch nicht, nur dass du schön bist.' Het ontschoot hem. Hij keek onwillekeurig naar buiten. 'Komm, ich zeige dir meine Freundin.'

Terwijl hij zijn eerste pas richting winkeldeur nam, hoorde hij Lotti nog heel zacht achter hem antwoorden: 'Du auch.' Ze streek hem een fractie van een seconde door de haren in zijn nek.

De gondel schoof langs zij en het deurtje opende automatisch. Darnoc stapte in en zette zich op het bankje met zicht op het dal, uiteraard. 'Schönen Abend,' riep Herbert hem nog na en lachte hardop. Darnoc stak twee duimen op. Dag Herbert, dacht hij: Het ga je goed.

Langzaam met het toenemen van hoogte opende het hem zo eigen hoogtedal zich voor hem. Alles was nog net onderscheidbaar en alle lampjes brandden al. Het was een zachtaardige doch mysterieuze overgang, die van dag naar nacht. De nacht viel niet, redeneerde hij voor zichzelf, zij steeg op, langzaam en met vanzelfsprekende aardse liefde. De horizon boven de bergcontouren was nog licht maar verdiepte zich richting hemel van azuur tot ultramarijn, indigo, zwart.

Hij zag het licht in Haus Unterdorfer waar hij meestal verbleef, aan de rand van het dorp, aan de uitgaande Wiesenweg. Het vroegere pension van de Kleiners, aan de Dorfplatz, naast de kerk. De Kleiners zelf woonden destijds vlakbij in een annex van de school, omdat Lotti's vader daar conciërge was. De Dorfstrasse kon hij nog duidelijk zien, waar ook de bakkerij van toen lag, en nog steeds.

Zijn gedachten gingen weer naar Lotti, toen bij de bakker.

'Kijk Elize, dit is Lotti. Ik heb je wel eens over haar en haar broers verteld.'

Lotti leek zich inmiddels op wonderbaarlijke manier te hebben herpakt. Ze stonden weer buiten, zouden dadelijk ook weer naar binnen moeten om daadwerkelijk brood te krijgen.

‘Hallo, Elize. So heisst du doch?’

‘Ja,’ antwoordde Elize. ‘Angenehm Kennis zu ...’
Ze stopte, het ging fout. ‘Hoe zeg je dat?’ vroeg ze Darnoc.

‘Bijna goed maar “Hallo” doet het ook prima,’ lachte Darnoc.

Lotti leek zich even totaal niet te generen. ‘Du lächelst auch immer noch auf dieselbe Weise, Darn, aber jetzt wie ein Mann.’

‘Kennen jullie elkaar goed?’ vroeg Elize met enige agitatie in haar stem.

‘Ja, heel goed,’ zei Lotti, met slechts een licht Duits accent.

‘Na so was,’ riep Darnoc, ‘Du sprichst Holländisch!’

‘Nicht gut, Darn. Ich habe es ein wenig studiert. Es kommen hier selbstverständlich viele Holländer, gel?’

‘Hoe goed kennen jullie elkaar?’ richtte Elize zich tot Darnoc.

‘Mach dir keine Sorgen, Elize,’ brak Lotti in. ‘Wir waren Kinder. Ich schätze, dass wir zwölf, dreizehn waren, als du zum letzten Mal hier warst, nicht wahr Darn?’

‘Ja.’

‘Es ist trotzdem für mich eine sehr grosse Überraschung,’ legde Lotti uit. ‘In den fünfmal zwei Urlaubswochen waren wir dauernd zusammen. Ich ging auch jedesmal mit, als mein Vater Reiseleiter spielte. Du konntest sehr gut laufen und sogar steigen und klettern, Darn.’

‘Und das sagst du!’ antwoordde Darnoc. Ze lachten. Ze liepen namelijk altijd ver voor de groep uit. Lotti kende alle routes perfect. Twee kleine klimgeitjes. Een setje Heidi en Peter, maar dan in het echt. ‘s Avonds als het weer mooi genoeg was om te voetballen achter de school en kerk, deed Lotti ook vaak mee. Verder zat ze regelmatig op het grastaludje te kijken. ‘Was schautst du mich an?’ had Darnoc eens gevraagd. ‘Ich beobachte dich,’ antwoordde ze zonder enige terughoudendheid. ‘Deine Bewegungen.’ ‘Oh,’ had Darnoc geantwoord, meer niet. Op andere momenten, als ze meedeed met een partijtje, wilde Lotti altijd bij de tegenpartij van Darnoc zijn. Zij probeerde hem continu de bal af te pakken, wat zelden lukte, en dan had ze uiteindelijk een reden er een partijtje vrij worstelen van te maken, waarna ze gierend van de slappe lach en uitgeput achterover op het gras lagen. Hij kon zich herinneren dat Lotti een keer, hij dacht tijdens de laatste vakantie, zo zijn hand had gezocht. Hij was ervan geschrokken maar vond het machtig spannend en fijn.

‘Ich musste immer weinen, wenn du wieder mit deiner Familie für ein Jahr nach Hause fuhrst, vor allem das letzte Jahr. So schrecklich weit entfernt, vielleicht für immer.’

‘Ja,’ antwoordde Darnoc. Ze waren even stil. Elize observeerde vluchtig beiden.

‘Wie lange seid ihr schon zusammen?’ vroeg Lotti aan Elize.

‘Vier oder fünf Jahre,’ antwoordde ze in keurig Duits. ‘Toch, Darnoc? Wir wohnen auf eine Flat,’ voegde ze er voor de volledigheid aan toe.

‘Haha, er ín, hoop ik toch.’ Hij zag dat Lotti het al begrepen had en geamuseerd keek. ‘In einer Etagenwoh-

nung, Lotti. Seit einem Jahr oder so, aber wir machen es tatsächlich zusammen seit vier oder fünf Jahren.' Hij wilde Lotti's reactie zien. Zij gaf geen krimp.

'Ich mache es mit Bertl, Darn. Auch seit etwa fünf Jahren.'

'Bertl?'

'Ja.'

'Wo wohnt ihr? Was machst du weiter?'

'Kurzgefasst, wir wohnen im Bauernhof seiner Eltern hier im Dorf. Seine Eltern wohnen grundsätzlich oben im Sonnen Blick, den sie natürlich auch betreiben. Innerhalb von fünf bis zehn Jahren werden wir Sonnen Blick übernehmen und wechseln wir die Wohnung mit seinen Eltern, also dann machen wir einen Aufgang, sozusagen, zur Sonne und zum Mond.'

'Aha,' zei Darnoc. 'Und was für Arbeit machst du denn inzwischen?'

'Ich arbeite schon da oben. Wir gehen jeden Tag auf und ab.'

'Ich verstehe.' Het leek alsof Elize wat ontspande. Darnoc zelf had onwillekeurig iets te verwerken.

'Und was machst du, Darn?'

'Ich studiere noch, für Englischlehrer. Elize arbeitet schon ein Jahr, für Betriebsärzte.'

'Ach so. Anregend.'

'Findest du?'

'Ja, sicher. Aber du, Elize, wie lange seid ihr noch hier?'

'This week ... eh ... Woche.'

'Kapiert. Ich möchte euch sehr gern einladen auf unserem Hof, aber ich fürchte, dass wir vor allem in den

nächsten Tagen in der Hütte besonders beschäftigt sind. Geht ihr noch viel in die Berge?’

‘Ja,’ antwoordde Darnoc gretig, ‘wir hatten geplant, morgen den Aufstieg ins Brandberger Tal zu machen. Auf der anderen Seite sind wir schon überall gewesen.’ Elize keek hem even vragend aan. Lotti begreep het voorzetje.

‘Ach so. Also dann könntet ihr über den Grat zurück nach Sonnen Blick kommen. Es ist übrigens mehr ein Plateau als ein Grat.’

‘Könnten wir machen,’ zei Darnoc.

‘Ausgezeichnet! Morgen am Nachmittag sehen wir euch im Sonnen Blick. Wir essen am Abend da zusammen. Alles frei! Auch Bertl wird sich freuen. Wir haben in den vergangenen Jahren gelegentlich über dich und deine Familie gesprochen, Darn. Glaubst du das?’

‘Nein, gar nicht.’

‘Hahaha.’

De gondelvaart vlakke af en vertraagde met een schokje. Hij was boven. Darnoc nam zijn snowshoes uit de rugzak, slingerde de tas op zijn rug en stapte uit, zijn snowshoes losjes in de hand. Hij liep de ijzeren trap af en kwam uit op het vlakke deel achter het skistation. Het was nu bedekt met een flink pak sneeuw, dus hij bond als automatisme de snowshoes onder zijn bergschoenen. Lotti’s alm lag links maar kon je nu nog niet zien. Je moest eerst om het bultje heen. Rechtsom, de andere kant uit, gaven de richtingaanwijzers de zomerwandelroutes aan.

De snowshoes zaten vast en Darnoc kwam recht. Heel even maakte hij aanstalten naar rechts te gaan. Vervolgens stond hij stil, recht. Zijn armen gleden langs zijn lijf en hin-

gen daar; vijf, tien seconden. Met een rukje kwam hij weer in beweging en stapte, aanvankelijk aarzelend, links richting Weitmanns Blick.

Toen Lotti en Bertl de alm hadden overgenomen van Bertls ouders, hadden ze ook de naam veranderd van Sonnen Blick in Weitmanns Blick. Darnoc had een paar jaar geleden ernaar gevraagd.

‘Du heisst doch Breed?’ vroeg Lotti als antwoord.

‘Ja?’

‘Das ist Breit auf Deutsch.’

‘Klar. Na und?’

‘Breit is auch weit. Und, erstens, du wohnst weit weg. Zweitens, du bist ein Mann – so weit ich sehen kann – und, drittens, mit deinen schönen dunklen Augen kannst du manchmal sehr weit in die Ferne blicken.’

‘Ich glaube dir nicht.’

‘Ja, Liebster. Du bist immer heimlich mein Traum gewesen.’

‘Träume bestehen nicht.’

‘Man kann sie trotzdem füttern und streicheln, im Herzen.’

Hij overdacht dit terwijl de alm ginder een vijftig meter lager oplichtte. De laatste jaren waren de dingen als vanzelf uit zijn geheugen naar boven gekomen, ook vaak 's nachts. Het was alsof de tijd was gaan dringen, dacht hij. Maar zo heel oud was hij toch nog niet? Drieënzestig, om precies te zijn. Enfin, echt veel deed het er nu niet meer toe. Hij wist waarvoor hij er deze keer was. Het was halverwege januari.

Hij liep de trap naar het grote, diepe houten terras op, dat in een hoek de west- en zuidkant van de Hütte om-

sloot, en ging door de dubbele voordeur de centrale Stube in. Alle lampen waren nog aan, de haard brandde, de restaurantkeuken was ook nog verlicht. Hij zag geen gasten meer, het personeel was al naar beneden. Het was ook toetaal buiten het seizoen, dat wil zeggen buiten de piekweken in de winter. Hij had nog een groepje pensionado's in een tegengestelde gondel gezien. Pensionado's! dacht hij. Moet je je voorstellen, ik ben er zelf een, althans bijna. Idioot toch dat ik mij qua welstand nooit zal, wat zeg ik: zóu kunnen meten met die verwerende nesten van vijf jaar ouder.

'Gnädiges Fräulein!' riep hij. 'Schone dame!'

'Darn! Mein Liebster!' klonk uit de keuken. Lotti kwam de hoek om en rende op hem af, sprong tegen hem op en sloeg de benen schrijlings om hem heen, als een meisje. Dat was ze eigenlijk ook nog, vond Darnoc: een meisje, een jonge vrouw. Ze kuste zijn mond, zijn gezicht en huilde. Zo blij. Ze drukte en klemde zich met kracht tegen hem aan.

'Ich hatte dich noch gar nicht erwartet.'

'Ich musste dich sehen.'

'Nimm mich, Liebster. Trage mich so zur Küche.'

'Jetzt?'

'Ja.'

'Mit unseren alten Körpern? Oh, Entschuldigung: Mit meinem.'

'Ja, mit deinem immer noch unsagbar jugendlichen alten Sporttorso.'

Hij droeg haar al naar de restaurantkeuken en had een van de barkrukken op het oog, die voor het lange vrijstaande hoge keukenblok stonden.